

Je okluze klíčem úspěchu při protetické rekonstrukci?

Na tuto otázku se snažili odpovědět přednášející na 47. výročním kongresu Evropské protetické asociace (EPA), který se konal od 19. -21. 9. 2024 v Białystoku (Polsko). Celý program kongresu byl zaměřen na okluzi a její vztah k temporomandibulárnímu kloubu, funkční a estetické rekonstrukci chrupu nebo třeba k bruxismu. Kongresu se zúčastnilo přes 550 účastníků ze 42 zemí, přednášky probíhaly ve 2 paralelních sekcích a bylo prezentováno 31 „keynote“ přednášek, 35 ústních sdělení a 57 posterů.

První den kongresu byl dopoledne po zahajovacím proslovu prof. Sierpińske už tradičně věnován „Oxford lecture“. **Prof. Ogawa** (Japonsko) se snažil ve své přednášce vysvětlit důležitost vztahu mezi morfologií a funkcí, respektive mezi anatomickým a kinematickým Balkwillovým úhlem (úhel mezi dolní okluzní rovinou a Bonwillovým trojúhelníkem) pomocí matematického modelu. Výsledkem výzkumu je speciální 4D virtuální artikulátor, který zohledňuje fakt, že statická a dynamická okluze neprobíhá stále stejně, ale při každém pohybu se mírně liší. Tak vzniká záznam digitálního funkčně generovaného pohybu mandibuly či statické okluze.

Prof. Lobbezzo (Nizozemí) shrnul svůj třicetiletý výzkum v oblasti bruxismu a postuloval tři základní fakta.

- Bruxismus není onemocnění, ale čelistně-svalová aktivita s multifaktoriální etiologií, která se projevuje v bdělém stavu (prevalence 12,8 % ± 3,1 %) nebo ve spánku (22,1 % – 31 %).
- Bruxismus není spojen jen s negativními, ale i pozitivními důsledky.
- Bruxismus je třeba posuzovat podle standardizovaných metod s interdisciplinárním přístupem.

Bruxismem trpí častěji ženy a věk hraje podstatnou roli v prevalenci výskytu, protože čím je člověk starší, tím se výskyt zmenšuje. Negativní důsledky jako svalová hypertrofie, bolest, či opotřebením zubů jsou všem známy, pozitivní důsledky jako je zlepšení salivace, zlepšení cévního zásobení nebo zvýšení pevnosti kosti už méně. Standardizované metody posouzení (STAB-Standardised Tool for the Assessment of Bruxism) byly publikovány již před dvěma lety a představeny již na minulém výročním kongresu.

Prof. Manfredini (Itálie) kladl důraz při léčbě bruxismu na takzvaný „Multiple P approach“, který zahrnuje pohovor, fyzioterapii čelistních svalů, psychoterapii, dlahu a léky.

Velmi zajímavá přednáška byla **prof. Schmittera** (SRN) s hledáním odpovědi, zda okluze má vliv na temporomandibulární kloub (TMK). V rámci svého vystoupení představil numerické modely vztahu okluze a TMK, z jejichž výsledků vyplývá, že ztráta laterálních zubů vede ke zvýšené zátěži TMK (biomechanický aspekt), nicméně to, jestli následně vznikne postižení TMK je dáno i jinými faktory než jen biomechanickými, například zranitelností tkáně.

Z dalších přednášek, které probíhaly i v dalších dnech je nutné vyzdvihnout porovnání digitálních a konvenčních artikulátorů a v podstatě i metod (**prof. Pradies**, Španělsko). Autor deklaroval, že současný digitální postup výroby náhrad musí zahrnovat nejen intraorální skenování, ale i 2D vyšetření (fotografie), CBCT a digitální registraci pohybů čelisti. Jediné, co zatím ne úplně spolehlivě funguje jsou statické obličejové skenery, které vzhledem

k současnému softwaru (způsobují určitou deformaci) jsou zbytné. Velmi podobná byla i přednáška **dr. Wegmanna** (SRN), který prezentoval nutnost funkčního přístupu v digitálním workflow pomocí digitálního obličejového oblouku.

Jeden blok přednášek byl věnován i digitální výrobě celkových náhrad (**prof. Pissiotis**, Řecko, a **prof. Murali**, Švýcarsko), kde byla prezentována jako nejvhodnější metoda výroby kombinace analogově- (otisk a mezičelistní vztah) digitálních technik (návrh a výroba). **Prof. Rondoni** (Itálie) se zabýval designem a vhodným materiálem pro intrakoronární náhrady zubů, kde vyzdvihl materiál Zirconia ML (Katana), jako jeden z nejvhodnějších pro tyto náhrady.

Na EPA kongresu byli přítomni i zubní lékaři-protetici z České republiky, kteří zde prezentovali čtyři posterová sdělení a jednu přednášku.

1. L. Vavříčková, M. Kapitán, J. Charvát Jr., H. Hubálková, M. Bartoňová, J. Charvát Sr.: Occlusal Splint as a Part of the Therapy of TMJ Anterior Disc Displacement
2. J. Charvát Jr., J. Charvát Sr., H. Hubálková, M. Bartoňová, L. Vavříčková: Dependence of Functional Occlusion on Oral Health
3. M. Česneková, J. Charvát, L. Himmlová, J. Staňo: Impact of a 3D Printed Guide on the Retention and Stability of RPD
4. H. Hubálková, J. Charvát Sr., M. Bartoňová, L. Vavříčková: Best Practices in Handling and Care of Removable Dentures

Zatímco první tři prezentace byly kazuistickými sděleními, poslední poster se věnoval doporučením o péči snímatelných náhrad.

Doc. H. Hubálková reprezentovala Českou republiku jako „keynote speaker“ s přednáškou na téma Okluze a kognitivní funkce, kde demonstrovala, že kvalitní okluze a mastikace je prevencí senilní demence, stresových poruch a kognitivních poruch jako je třeba amnézie.

Příští, již 48. kongres Evropské protetické asociace se bude konat 11.-13. 9. 2025 v Turecku (Kappadokie).

Za Českou společnost protetické stomatologie

MUDr. Lenka Vavříčková, Ph.D. (Stomatologická klinika LF UK a FN v Hradci Králové)
a doc. MUDr. Hana Hubálková, Ph.D. (Stomatologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze)

Obr. 1: Česká delegace na kongresu (zleva doc. Bartoňová, dr. Charvát Sr., doc. Hubálková, Mgr. Česneková, dr. Vavříčková a dr. Charvát Jr.)